

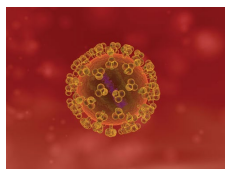
HIV, prawa, covid-19 i HivNorge

HivNorge

HivNorge jest jedyną w Norwegii organizacją pacjentów przeznaczoną dla osób żyjących z hiv, a nadto organizacją społeczno-politycznego oddziaływania dla wszystkich tych, których życie dotknięte jest tym wirusem, włącznie z osobami objętymi PrEP i osobami o podwyższonym ryzyku zakażenia hiv.

Najważniejszym zadaniem organizacji HivNorge jest zapewnienie i ochrona uprawnień oraz interesów ludzi żyjących z hiv i w styczności z nim, w tym także bliskich osób zakażonych, podopiecznych PrEP, osób o podwyższonym ryzyku zakażenia oraz osób i organizacji, które stykają się z tymi grupami docelowymi w ramach swojej działalności.

Czym jest hiv

Hiv jest wirusem atakującym układ odpornościowy. Gdy wirus dostaje się do organizmu, układ odpornościowy ulega stopniowej degradacji, w związku z czym rośnie podatność organizmu na infekcje i choroby, o ile człowiek nie dostanie leków zatrzymujących ten proces.

Aids (acquired immunodeficiency syndrome) jest pojęciem zbiorczym obejmującym szereg chorób, których wspólną cechą jest to, że spowodowane są obniżoną odpornością organizmu w następstwie zakażenia wirusem hiv. W Norwegii jest to rzadko występująca diagnoza. Gdy podejmuje się leczenie na hiv, rośnie odporność immunologiczna i człowiek nie spełnia dłużej kryteriów do zdiagnozowania aids.

Nie ma terapii prowadzącej do wyleczenia z hiv, ale dzisiejsze efektywne leczenie zmniejsza ryzyko wystąpienia poważnych

powikłań chorobowych i likwiduje ryzyko zarażenia innych.

Drogi zakażenia i jak się chronić

Ludzie żyjący z hiv, którzy poddawani są skutecznej terapii i nie mają mierzalnego poziomu wirusa we krwi, nie mogą zarazić nim innych. Wirusem hiv nie można się też zarazić poprzez kontakty towarzyskie, pocałunki, uściski, picie z tego samego kubka itd.

Do zakażenia hiv może dojść głównie poprzez uprawianie seksu bez zabezpieczenia z nieleczoną osobą mającą hiv, przy przetaczaniu krwi oraz w wyniku przeniesienia wirusa z matki na dziecko w okresie ciąży, porodu i karmienia piersią.

Jest kilka sposobów zabezpieczania się przed hiv:

Skuteczne leczenie. Nie ma żadnego ryzyka zarażenia wirusem hiv od osoby nim zakażonej, która skutecznie poddaje się leczeniu, czyli stosuje się do zaleceń terapeutycznych i regularnie przyjmuje leki, dzięki czemu obecność wirusa w jej organizmie utrzymuje się na tak niskim poziomie, że nie może zarażać innych, ani przy uprawianiu seksu bez zabezpieczenia ani poprzez ciążę czy poród.

Prezerwatywy chronią przed hiv i innymi infekcjami przenoszonymi drogą płciową. Można je zamawiać bezpłatnie na stronie www.gratiskondomer.no

Profilaktyka przedekspozycyjna **PrEP** polega na podawaniu leków przeciw wirusowi hiv osobom, u których nie wykazano obecności wirusa, aby zapobiec zarażeniu się przez nie hiv. Aby zostać objętym PrEP trzeba mieć skierowanie od lekarza rodzinnego do kliniki Olafiaklinikken lub na oddział chorób zakaźnych rejonowego szpitala.

Jeśli ktoś był ekspozowany na sytuację ze znacznym ryzykiem zakażenia, może zostać poddany profilaktyce poekspozycyjnej **PEP** polegającej na podawaniu leków, które mogą nie dopuścić do przedostania się wirusa do komórek ciała i jego reprodukcji. PEP trzeba podjąć możliwie najszybciej w ciągu 48 godzin po ekspozycji na możliwość zakażenia hiv. Leki PEP przyjmuje się przez 28 dni. Wszystkie Izby Nagłych Przyjęć oraz wielkomięjskie placówki Pogotowia Ratunkowego w Norwegii winny być zdolne do podania PEP bez konsultacji z lekarzem chorób zakaźnych.

Testowanie się na obecność hiv

Jedynym sposobem, w jaki można stwierdzić zakażenie wirusem hiv jest zrobienie testu na obecność tego wirusa. Testowi można się poddać u lekarzy rodzinnych, w **niektórych organizacjach** i w niektórych klinikach zajmujących się zdrowiem seksualnym, takich jak **Olafiaklinikken** czy **Sex og samfunn** [Seks i Społeczeństwo] (dla osób, które nie ukończyły 25 lat). Poddanie się testowi na hiv jest bezpłatne, gdy człowiek znalazł się w sytuacji ryzyka zakażenia.

Istnieją dwa rodzaje testów. Badanie zwykłej próbki krwi – na wynik czeka się zwykle ok. tygodnia. Kilka organizacji oferuje też test błyskawiczny, którego wynik dostaje się w ciągu minuty, są to przykładowo **Helseutvalget** [Komisja Zdrowia] i **Minuttesten** [Test minutowy].

U większości osób zakażonych test wykrywa obecność hiv po upływie 2-6 tygodni od zarażenia. U niewielkiej liczby osób czas ten może być dłuższy, dlatego

zalecane jest wykonanie testu kontrolnego po upływie 12 tygodni od sytuacji, w której mogło dojść do zakażenia.

Dodatni wynik testu

Jeśli wynik testu na obecność hiv jest dodatni, osoba zostaje skierowana do lekarza chorób zakaźnych i proponuje się jej leczenie. Całość leczenia dotyczącego hiv jest w Norwegii bezpłatna.

Na dzień dzisiejszy hiv jest chorobą przewlekłą, z którą ludzie żyją tak samo długo jak wszyscy inni. Aby tak było, ważne jest by od razu podjąć leczenie. I to nie tylko dla własnego dobra, zaletą jest tu również to, że człowiek w stosunkowo krótkim czasie po rozpoczęciu leczenia przestaje zarażać innych. Opiekę medyczną sprawują szpitale posiadające oddziały chorób zakaźnych. Po podjęciu leczenia i sprawdzeniu, że jest ono skuteczne, wystarczają kontrole raz do dwóch razy w roku. Leczenie na hiv ma obecnie bardzo niewiele działań niepożądanych i najczęściej polega na zażywaniu tylko jednej tabletki dziennie.

Psychiczne i społeczne wsparcie

Hiv może się wydawać diagnozą, z którą ciężko żyć, ponieważ w społeczeństwie pokutuje wiele uprzedzeń i niski jest poziom wiedzy o hiv. Dlatego tak ważne jest znalezienie wsparcia w innych. Mogą to być przyjaciele, rodzina, inne osoby żyjące z hiv, można też uczestniczyć na przykład w seminariach czy spotkaniach w organizacji HivNorge. Pracownicy medyczni szpitalnych oddziałów chorób zakaźnych są dużym wsparciem, ale z naszych doświadczeń wynika, że to spotkanie innych osób, które żyją z tą diagnozą, pozwala najlepiej zrozumieć i najwięcej dowiedzieć się o tym, jak w rzeczywistości wygląda życie z hiv. HivNorge oferuje spotkania z podobnymi do siebie – jest to oferta skierowana do osób żyjących z hiv lub ich najbliższych, umożliwiająca spotkanie i wymianę doświadczeń z innymi ludźmi znajdującymi się w analogicznej sytuacji.

Prawo

Życie z hiv wiąże się z szeregiem uprawnień i obowiązków. Zgodnie z ustawą o ochronie przeciwzakaźnej wraz z przepisami wykonawczymi, wszelkie leczenie zakażenia hiv w Norwegii jest bezpłatne i zwolnione od opłaty z tytułu udziału własnego w kosztach leczenia. W niektórych przypadkach można również uzyskać refundację pewnych kosztów zabiegów stomatologicznych.

Nie ma żadnego obowiązku informowania o tym, że ma się hiv. Radzimy jednak by być otwartym wobec swojego lekarza. Aby lekarz był w stanie właściwie sprawować opiekę medyczną oraz dbać, by leczenie innych dolegliwości nie oddziaływało na leki przeciw wirusowi hiv, powinien wiedzieć o tym, że pacjent ma zdiagnozowany hiv.

Paragraf 237 ustawy karnej dotyczy przenoszenia poważnych chorób zakaźnych między ludźmi. Obejmuje on przenoszenie zakażenia oraz narażanie innych na ryzyko zakażenia, ale tylko wtedy, gdy istnieje rzeczywiste ryzyko przeniesienia zakażenia. Narażenie kogoś na zakażenie wirusem hiv może podpadać pod ten paragraf,

ale obowiązują tu wiele wyjątków.

- Jeśli ktoś poddaje się skutecznemu leczeniu, nie ma żadnego ryzyka, że będzie zarażać innych. Jeśli osoba robi wszystko co tylko możliwe, by zapobiec zarażeniu podczas kontaktu płciowego, podlega wyłączeniu odpowiedzialności karnej. Oznacza to, że ludzie żyjący z diagnozą hiv, którzy, czy to poddają się skutecznemu leczeniu czy stosują prezerwatywy, nie mogą być ukarani z tego paragrafu.
- Nie można być ukaranym za przenoszenie zakażenia ani narażanie partnera seksualnego na niebezpieczeństwo zarażenia, jeśli —w z g—ry wyrazi zgodę na narażenie się na niebezpieczeństwo zarażenia. Nie oznacza to, że ma się obowiązek informowania, tylko że nie można zostać ukaranym, jeśli partner został uprzedzony i mimo to zdecydował się narażać się na niebezpieczeństwo zarażenia. Natomiast jeśli ktoś nie poddaje się leczeniu oraz nie podejmuje koniecznych i dostatecznych działań dla zapobieżenia zarażeniu innych, może być ukarany, o ile nie uprzedzi swojego seksualnego partnera, niezależnie od tego, czy dojdzie do zarażenia czy nie.
- Zwolnione z odpowiedzialności karnej jest również przeniesienie zakażenia z osobami uprawiającymi seks zawodowo i z osobami zażywającymi środki odurzające drogą iniekcyjną oraz odmatczyne zakażenia dzieci.

Ubezpieczenia

Gdy zawiera się umowę ubezpieczeniową – przy niektórych rodzajach ubezpieczeń wymagane jest podanie informacji o stanie zdrowia. Wśród ubezpieczeń tych są ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia na wypadek niezdolności do pracy.

Przy zawieraniu umowy ubezpieczenia związanego ze stanem zdrowia trzeba wypełnić formularz oświadczenia o stanie zdrowia. Podane w nim informacje są dla firmy ubezpieczeniowej podstawą do zdrowotnej oceny osoby, a wykorzystywane są do ustalenia ceny i warunków ubezpieczenia. Osoba starająca się o polisę ma obowiązek udzielenia takich informacji. Jeśli udzielone informacje nie są prawdziwe, nie dostanie się wypłaty z ubezpieczenia w razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego. Informacje o stanie zdrowia przetwarzane są ściśle poufnie.

Ludzie żyjący z hiv mogą zawierać umowy ubezpieczenia na życie i ubezpieczać się od trwałej niezdolności do pracy tak samo jak wszyscy inni. Ryzyko obliczane jest na podstawie indywidualnych przesłanek występujących w danej sprawie. Może to oznaczać, iż osoby borykające się z poważnymi dolegliwościami zdrowotnymi spotkają się z odmową uzyskania polisy. Jednak osoby, które szybko podjęły skuteczne leczenie, powinny otrzymać ubezpieczenie na zwykłych warunkach, ewentualnie z nieco wyższą składką ubezpieczeniową.

Inne ubezpieczenia

Jeśli chodzi o znaczenie hiv w odniesieniu do innych ubezpieczeń, to sprawa wygląda tak, że o zaświadczenia o stanie zdrowia wolno jest prosić tylko przy ubezpieczeniach, które mają bezpośredni związek ze stanem zdrowia, czyli przy ubezpieczeniu od ryzyka śmierci, ubezpieczeniu od ryzyka trwałej niezdolności do pracy, prywatnym ubezpieczeniu leczniczym, prywatnym ubezpieczeniu zdrowotnym, prywatnym ubezpieczeniu na

wypadek czasowej niezdolności do pracy i ubezpieczeniu na wypadek choroby krytycznej.

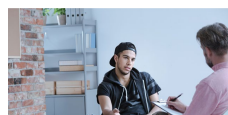
Stan zdrowia nie będzie mieć znaczenia przy ubezpieczeniu wyposażenia domowego i zakupie ubezpieczenia podróznego. Większość towarzystw ubezpieczeniowych nie wymaga też oświadczenia o stanie zdrowia do ubezpieczenia wypadkowego. Ubezpieczenie wypadkowe jest ubezpieczeniem osoby, a nie ubezpieczeniem od szkody i należy do tej samej grupy co ubezpieczenia przy których można wymagać zaświadczenia o stanie zdrowia. Mimo to informacje o stanie zdrowia nie mają znaczenia dla tego ubezpieczenia, dlatego też firmom ubezpieczeniowym nie wolno o nie prosić w związku z ubezpieczeniem wypadkowym.

Ubezpieczenie podrózne

W przypadku ubezpieczenia podróznego i hiv obowiązują zasady zdroworozsądkowe. Jeśli osoba zakażona poddaje się skutecznemu leczeniu, jest pod opieką medyczną w Norwegii i jej stan jest stabilny w chwili wyjazdu, to ochrona ubezpieczeniowa będzie obejmowała przypadki spowodowane nagłą i nieoczekiwaną zmianą chorobową w przebiegu hiv.

Okolicznościami, które mogą sprawić, że ubezpieczenie podrózne nie pokryje kosztów pomocy medycznej związanej z hiv mogą być częste hospitalizacje w następstwie hiv lub niedawna zmiana leków – czy to spowodowana przetargiem czy względami medycznymi.

W razie kradzieży leków ubezpieczenie podrózne co do zasady pokryje nabycie nowych, ale rzadko pokryje wcześniejszy powrót do domu. Trzeba jednak w konsultacji z lekarzem ocenić, czy można do końca zrealizować wyjazd bez leków czy nie.

Oferta organizacji HivNorge

Jeśli potrzebujesz porady lub asysty prawnej bezpośrednio związanej z diagnozą hiv, HivNorge może służyć pomocą. Prowadzimy także poradnictwo ogólne, jeśli masz inne pytania związane z hiv.

HivNorge oferuje rozmowy pozaterapeutyczne wszystkim osobom, które żyją z hiv lub mają z nim styczność, korzystają z PrEP. We współpracy z organizacją Chemfriendly oferujemy również rozmowy osobom uprawiającym chemsex i innym osobom nieheteronormatywnym stosującym środki odurzające. Jeśli wspólnie stwierdzimy, że potrzebujemy tłumacza, załatwiamy to.

Ponadto mamy wiele zajęć dla ludzi żyjących z hiv lub w styczności z nim, dla podopiecznych PrEP i innych zainteresowanych. Śledź nasz [kalendarz](#) – w nim znajdziesz informacje o naszej ofercie i proponowanych zajęciach.

Jeśli chcesz pomówić z innymi ludźmi żyjącymi z hiv, mamy w organizacji wiele osób chętnych do pogawędki z podobnym do siebie. Osoby te władają wieloma językami.

Z HivNorge można się skontaktować telefonicznie pod numerem 21314580, pocztą elektroniczną [e-mail](#) lub za pośrednictwem naszej strony na [Facebooku](#) .

Gdzie uzyskać wsparcie:

W Norwegii istnieje kilka organizacji rozsianych po kraju, kierujących swoją ofertę do ludzi żyjących z hiv. Poniżej znajdziesz kilka przykładów. Wszędzie tam spotkasz specjalistów i będziesz mieć możliwość nawiązania kontaktu z innymi osobami żyjącymi z hiv.

Oslo: [HivNorge](#) i [Aksept \[Akceptacja\]](#)

Bergen: [Leve med hiv](#), [Kirkens bymisjon Bergen \[Życ z hiv, Miejska Misja Kościoła w Bergen\]](#)

Haugalandet: [Leve med hiv Kirkens bymisjon Haugesund \[Życ z hiv, Miejska Misja Kościoła w Haugesund\]](#)

Trondheim: [Aksept og mestring](#), [Kirkens bymisjon Trondheim \[Akceptacja i przezwyciężanie trudności, Miejska Misja Kościoła w Trondheim\]](#)

Kristiansand: [Sørlandet sykehus](#), [HIV-poliklinikken \[Szpital Regionu Południowego, Poradnia HIV\]](#)

Tromsø: [UNN infeksjonsposten](#) [Szpital Uniwersytecki Północnej Norwegii, komórka chorób zakaźnych] i [Sosialmedisinsk senter i Tromsø](#) [Centrum Medycyny Społecznej w Tromsø]

Ponadto na stronie [Zanzu.no](#) udostępnione są informacje w wielu językach na temat organizmu człowieka, zdrowia, zdrowia seksualnego i hiv.

Hiv i Covid-19

Osoby żyjące z hiv nie mają podwyższonego ryzyka zakażenia koronawirusem czy poważnego zachorowania na Covid-19. Jeśli ma się słabą odporność

immunologiczną (tzn. liczbę komórek CD4 poniżej 200) i inne poważne choroby, ryzyko to może być podwyższone.

Oddziały chorób zakaźnych szpitali w Norwegii są często tymi placówkami, które zajmują się leczeniem pacjentów zakażonych koronawirusem, więc obecnie mogą być obłożone zajęciami. Może to oddziaływać na opiekę nad osobami żyjącymi z hiv, tak że część kontaktów z nią związanych może przebiegać telefonicznie lub za pośrednictwem platform cyfrowych, a nie osobiście.

Organizacja HivNorge sporządziła informacje o [hiv i covid-19](#) w kilku językach.

Related links

[På norsk: Hiv, rettigheter, covid-19 og HivNorge](#)

[Informacje rządowe dotyczące COVID-19](#)

[ABC szczepionki na koronawirusa \(Koronavaksine på 123\)](#)

[Szczepienia przeciwko koronawirusowi – COVID-19 Vaccine Moderna \(Moderna\)](#)

[Szczepienie przeciw COVID-19 – Comirnaty \(BioNTech i Pfizer\)](#)
